

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Tchaj-pej, Tchaj-wan

Jméno, příjmení: Ondřej Geppert

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): National Chengchi University (NCCU),
Department of Slavic Languages & Literatures

Vyučující češtiny

V akademickém roce 2019/20 byly v rámci *Českého studijního programu* vedeny lekce v tomto rozsahu:
Melissa Lin: 6 hodin (oba semestry), Ondřej Geppert: 11 hodin (zimní semestr), 4 hodiny (letní semestr)

Studenti a charakteristika studium

Díky poměrně široké nabídce volitelných předmětů na NCCU není studium českého jazyka, konverzace a reálií určeno výlučně pro studenty katedry slovanských jazyků a literatur. V praxi nicméně studenti jiných oborů narážejí na různá omezení, takže jejich počet není nijak vysoký.

Přibližný věk studentů se většinou pohybuje mezi 19–23 lety (bakalářské studium). Zájem o jednotlivé předměty se různí, vyšší je u začátečnických úrovní jazyka a reálií (výuka v angličtině). V zimním semestru byly všechny kurzy standardně obsazeny (takřka 50 studenty), letní semestr již poznamenala protiepidemická opatření (konverzace a pokročilý kurz jazyka se vůbec neotevřely). Bakalářským studentům nabízíme primárně kurz jazyka na třech úrovních (1–3), kurz konverzace na dvou úrovních (1–2) a dva kurzy reálií (česká kultura; střední Evropa). Po ukončení čtyřletého studijního cyklu nemají studenti s výjimkou výjezdu do ČR mnoho možností, jak pokračovat ve studiu. Využívají mj. nabídky českých vládních stipendií, i když zde se většinou jedná pouze o semestrální či roční výměnné pobyty.

V rámci studia slavistiky patří bohemistika do jednoho z volitelných modulů. Český modul předpokládá získání 20 kreditů v průběhu bakalářského cyklu, v jehož závěru obdrží studenti potvrzující certifikát. Studium slavistiky je zakončeno splněním předepsaných studijních povinností bez nutnosti psát a obhajovat odbornou práci. Absolventi dosahují nejvýše úrovně B1 znalosti českého, příp. polského jazyka (spolu s B2 v ruštině).

Hodnocení studentů se proporčně skládá z několika faktorů: kromě samotných zkoušek dvakrát za semestr jsou to docházka, aktivita v hodině a další úkoly, projekty a prezentace. Během akademického roku probíhají písemné zkoušky v listopadu/dubnu (*mid-terms*) a v potom v lednu/červnu (*finals*). Písemné (ev. i ústní) zkoušky probíhají v režii vyučujících, kteří následně elektronicky odevzdávají procentuální hodnocení všech svých studentů. Hranice pro úspěch je stanovena na celkovém hodnocení min. 60 % za kurz, systém hodnocení potom na škále A-E (s hodnotami plus a minus).

Výuková činnost lektora

Lektor v akademickém roce 2019/20 vyučoval v těchto kurzech:

zimní semestr – *Česká konverzace I* (3 lekce), *Česká konverzace II* (3 lekce); *Český jazyk III* (3 lekce); *Kultura střední Evropy* (2 lekce). Další výuka probíhala v rámci třítydenního programu v ČR: *Česko a jeho kultura* (letní škola v červenci a srpnu 2019).

letní semestr – *Kultura střední Evropy* (2 lekce); *Česká kultura* (2 lekce); *Česká konverzace I–II* (neotevřeny); *Český jazyk III* (neotevřen). Kurzy nebyly nakonec otevřeny z důvodů nejasné epidemické situace v jarních měsících a z dalších organizačních důvodů.

Semestr trvá 18 týdnů, dva týdny jsou zkouškové. Výuka probíhala v roce 2019/20 v zimním semestru od 9. 9. do 9. 1., v letním semestru od 25. 2. do 23. 6. (začátek letního semestru byl o týden posunut). Všechny naše lekce byly vedeny po celý akademický rok prezenčně.

Činnosti lektora nad rámec výuky

Hlavní náplň mimovýukové činnosti spočívá v pořádání různých akcí – většinou kulturního a vzdělávacího rázu. Některé se konají opakovaně v každém roce, jiné jsou spíše výjimečné a spojené např. s různými návštěvami. Při těchto příležitostech využíváme oboustranně výhodné spolupráce s Českou ekonomickou a kulturní kanceláří Tchaj-pej (ČEKK), která opakovaně přispěla i finančně (z programu MZV ČR na podporu zahraniční bohemistiky). Takto je možné realizovat i netradiční výukové formy – např. „*Speak Dating*“ je výborná příležitost k seznámení s evropskými jazyky pro širokou veřejnost. Převážně českým dětem pak byla určena mikulášská besídka.

Vzhledem k nedávnému výročí sametové revoluce se závěr kalendářního roku v Tchaj-peji nesl právě ve znamení připomínky revolučního roku 1989. Kvůli letošním protiepidemickým opatřením se také bohužel jednalo o poslední větší organizovanou událost. Konference s názvem *30. výročí sametové revoluce* byla uspořádaná na NCCU v posledním listopadovém týdnu s týdenním doprovodným programem. Na přípravě a zdárném průběhu akce se podílela jak ČEKK, tak katedra slavistiky (zejména Melissa Lin a její realizační tým). Hlavní řečník Peter Steiner přednesl Havlovský příspěvek analyzující (post)normalizační lidský typ

zelináře (*Moc bezmocných*). Dalším významným hostem byla ilustrátorka Renáta Fučíková a vystoupili také akademici z dalších tchajwanských univerzit s příspěvky zejména na téma polistopadového vývoje Československa. Konference vzbudila živou diskuzi a navštívila ji asi stovka posluchačů. Její dosah byl umocněn vydáním stejnojmenného anglickojazyčného sborníku.

Konferenční program byl vkusně doplněn týdenní výstavou *Dobrych 100*, kolektivním dílem plzeňských studentů designu a umění pod vedením R. Fučíkové. Vernisáž výstavy v knihovně NCCU, představující sto let naší historie nevšedním pohledem, tak proběhla i s komentovanou prohlídkou. Ještě dříve měli studenti možnost zhlédnout film režiséra Roberta Sedláčka *Jan Palach* taktéž s vysvětlujícím úvodem a diskuzí. Loňský podzimní „sametový týden“ spolu s jarní návštěvou pražského primátora Zdeňka Hřiba na NCCU přispěly k výraznému zviditelnění České republiky na Tchaj-wanu. V souvislosti se souběžnou lingvistickou konferencí jsme na naší katedře a v lekci české konverzace opětovně přivítali Boženu Bednaříkovou (UP Olomouc).

V poněkud neklidné atmosféře počátku letošního roku se naši studenti mohli ještě zaposlouchat do autorského čtení spisovatelky Radky Denemarkové, která v únoru zavítala do *Muzea lidských práv* v Tchaj-peji ze svého rezidenčního pobytu ve městě Tainan a představila zde překlad své knihy *Hodiny z olova*. Od konce února potom Tchaj-wan zavedl velmi přísná, avšak účinná shromažďovací a další protiepidemická opatření, takže kromě samotné prezenční výuky, která přerušena nebyla, se další mimoškolní aktivity nekonaly. Také v rámci kurzů reálií nebylo možné uspořádat přednášky hostů jako v předchozích letech, neboť vstup do kampusu byl uzavřen. Proběhla tak alespoň přednáška jednoho z výměnných českých studentů na NCCU (František Avrat) na téma česko-čínských vztahů. Zasáhla nás také cestovní omezení. Poprvé po pěti letech nebylo možné vyjet spolu se skupinou tchajwanských studentů na letní program do ČR a na LŠSS do Olomouce, i když byl pro tento výjezd již přislíbený grant.

Některé výše zmíněné informace nalezne případný zájemce na Facebooku a blogu. Zejména facebooková stránka je průběžně doplňována o různé zajímavosti a aktualizována s ohledem na proběhlé události (viz odkazy níže):

<https://www.facebook.com/pages/Study-Czech-at-NCCU/1620611201501772>

<http://www.czech-nccu.blogspot.cz/>

Podmínky výuky a zázemí lektora

Vybavení fakulty cizích jazyků, kde jsou jazykové učebny sdíleny všemi filologickými obory, je poměrně kvalitní. Výuka většinou probíhá v učebnách s počítačem (příp. notebookem katedry) a projektorem. Uspořádání tříd je spíše přednáškové, takže např. pro lekce konverzace méně vyhovující. Většina kurzů se odehrává v blocích (dvou- až tříhodinových) s krátkými přestávkami. Katedra sídlí v budově fakulty ve čtvrtém patře a zázemí tvoří kancelář, knihovna slavistiky a ruské centrum, využitelné jako konferenční místnost. Knihovna v pracovně lektora, která může studentům nabídnout novější výběr české beletrie

a filmů, částečně nahrazuje nedostatek dostupné bohemistické literatury a slouží pochopitelně také jako zdroj pro zkvalitnění výuky.

Lektor má po určité čekací době nárok na vlastní kancelář. Ta je v jiné části kampusu. Pracovna je vybavena základním nábytkem a počítačem a poskytuje vyhovující pracovní prostředí. Lektor a jeho rodina jsou ubytováni v poměrně novém univerzitním bytě v pěší vzdálenosti od pracoviště. Jedinou nevýhodou je vyšší tržní nájemné, které zhruba odpovídá pražským cenám.

Celkové zhodnocení

Po osobní i profesní stránce nabízí Tchaj-pej a NCCU dostatek prostoru k dalšímu vzdělávání a rozvoji. Dílčí problémy a nedorozumění nijak nevybočují ze situací běžných v interkulturní komunikaci. Přestože si je člověk vědom limitů jazykového vzdělávání ve „vzdáleném“ zahraničí, v některých chvílích a v dlouhodobé perspektivě se neubrání určitému rozčarování. Konkrétně na NCCU došlo před nedávnem k omezení přímé vyučovací činnosti na úkor výzkumu, což se zvláště citelně dotklo právě jazyků. Motivace studentů ke studiu češtiny oproti předchozím letům poklesla a v uplynulém roce to bylo zvláště citelně poznat na (ne)zájmu o kurzy konverzace. Logickým krokem by byla nabídka českých kurzů širšímu okruhu zájemců z fakulty, resp. univerzity, a jejich započítání do kategorie volitelných předmětů v rámci těchto (zejm. jazykových) oborů. Bez širšího povědomí o výuce češtiny na slavistice zůstávají kurzy možným zájemcům skryté, neboť jejich zapsání v registračním systému pro neslavisty je poměrně komplikované a často spojené s platbou dodatečných kreditů. Pro kurzy reálií a letní program se nám dařilo oslovovat potenciální zájemce alternativně, tedy prostřednictvím sociálních sítí a jiných forem propagace. Ukázalo se, že když zájemci dostanou nabídku zajímavého a netradičního předmětu a když je její dosah dostatečně široký, není na univerzitě tohoto formátu o studenty nouze. Nicméně nelze automaticky očekávat, že absolventi kurzu reálií či letního programu v ČR budou dále pokračovat ve studiu češtiny.

Řešením pro zachování lektorátu v dalších letech může být pouze systematická změna nastavení českého modulu. Lektor by měl mít možnost nabízet flexibilně zejména jednosemestrální kurzy tak, aby byl vůbec schopen naplnit svůj pracovní úvazek. Dvousemestrální kurzy konverzace v současném uspořádání by pak měly mít v rámci modulu povinné ukončení obou semestrů. Nemožnost nabídnout studentům na vyšších úrovních odpovídající studijní zázemí vede ke značné nestabilitě. *Čeština III* vůbec není v základní nabídce předmětů, takže se naplňuje jen obtížně (někteří studenti posledního ročníku by si za ni museli dokonce připlácet). Bohužel teprve absolventi na této úrovni mají možnost odejít studovat do ČR a následovat tak některé jejich úspěšné starší kolegy pokračující ve studiu a kariéře u nás. Absence magisterského stupně i skutečně rozvinutá mezinárodní spolupráce k zajištění dalšího studia v češtině (např. formou „dual degree“) je bezesporu naším hendikepem. Bohemistika se v blízké budoucnosti bude pravděpodobně nadále potýkat s absencí pokračujících studentů a bude tak nezbytné min. zachovat nabídku nejazykových kurzů. V delším

časovém horizontu se zdá velkou výzvou znovu naplnit začáteční kurzy v nějakém pozměněném režimu tak, aby byl možný návrat ke dvouciferným počtům studentů z předchozích let. Ve výukových plánech do budoucna bude i vzhledem k současné globální situaci žádoucí nadále posilovat distanční formy výuky a možnosti e-learningu.

Je potřeba ocenit, že čeština na slavistice NCCU dostává svůj prostor, byť je omezený. Hladkému průběhu lektorského pobytu napomáhá také přítomnost a záštita kolegyně Melissy Lin, ale i některých dalších kolegů z katedry. Spolupráci s ČEKK Tchaj-pej provází také oboustranný zájem a vstřícnost. Výrazným kladem jsou vedle dílčích studentských úspěchů i zdařilé aktivity typu konferencí a návštěv. Dle mého názoru je česká stopa na NCCU a Tchaj-wanu už znát a uplynulých šest let bylo v daných podmínkách poměrně úspěšných. Lze to nejlépe vnímat ve zpětné vazbě (od studentů i kolegů), v publikačních či kulturních výstupech a aktivitách atd. Na závěr bych rád vyjádřil přesvědčení, že kvantitativní ukazatele (počty studentů, aktivit a další) sice ve statistikách lektorátu znamenají hodně, ale nikoliv vše. Plnohodnotné kvalitativní posouzení vyžaduje delší časový odstup a objektivnější pohled. Poděkování patří všem, kteří bohemistiku na Tchaj-wanu podporují.

Praha 31. července 2020

Mgr. Ondřej Geppert